

SÛİZAN'DAN KAÇINMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkihî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Cuma akşamınız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri bu mübarek günlerin, gecelerin hayrından, feyzinden, bereketinden cümlemenizi ve cümlemizi faydalandırsın, feyizyâb eylesin...

a. Zandan Sakının!

Peygamber SAS Hazretleri, Buhârî ve Müslim'in Ebû Hüreyre RA'dan rivayet ettiklerine göre, şöyle buyurmuş:¹

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا
تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.V, s.1976, no: 4849; Müslim, *Sahih*, c.IV, s.1985, no: 2563; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.356, no:1988; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.280, no:4917; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.312, no: 8103; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.222, no:8461; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.V, s.295, no: 6702; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.500, no: 5687; Mâlik, *Muvatta'*, c.II, s.907, no: 1616; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.330, no:2533; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.459, no:392; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.86, no:44026; *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.324, no: 867; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.X, s.345, no:9778.

وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ

إِخْوَانًا

(بخ. م. ت. د. حم. عن أبي هريرة)

(*lyyâküm ve'z-zan, feinne'z-zanne ekzebü'l-hadis, ve lâ tehassesû, ve lâ tecessesû, ve lâ tenâfesû, ve lâ tehâsedû, ve lâ tebâğadû, ve lâ tedâberû, ve kûnû ibâda'llâhi ihvânen*)

Bu hadis-i şerifi hepimizin ezberlemesi lâzım! Biliyorsunuz, Buhârî ve Müslim (Rh.A) iki meşhur büyük hadis alimidir ve kitapları çok kıymetlidir. Kur'an-ı Kerim'den sonra dinimizin ana temeli olan hadis ilminin sahih iki kitabıdır. Çok kıymetli iki kitaptır. Hadis-i şeriflerin en sıhhatlilerini koymuşlardır kitaplarına...

Kur'a ile çekilip de karşımıza çıkan bu ilk hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*lyyâküm*) *lyyâküm* sakındırma terimidir, “Sakın yapmayın, sakın ha yapmayın, etmeyin! Bu işi yapmayın, bundan uzak durun!” mânâsına gelir.

(*lyyâküm ve'z-zan*) “Sakın zanna düşmeyin! Sûizanna düşmeyin, zan yapmayın, zandan uzak durun, zanna yanaşmayın! (*Feinne'z-zanne ekzebü'l-hadis*) Çünkü zan, en yalan sözdür.”

Biliyorsunuz zannın mânâsını... Yâni elde kesin bir belge ve delil yok, fakat zannediyor:

“—Şu arkadaş galiba fenâ...”

“—E, nereden belli?”

“—Zannımca öyle, galiba öyle...”

“–Yâhu neye dayanıyorsun, bir gördüğün mü var?”

“–Yok görmedim ama, içimden öyle geliyor.”

“–Allah Allah! Birisi mi söyledi?”

“–Hayır...”

“–Bir delilin mi var?”

“–Hayır...”

Zannediyor sadece... Zan, sanmak yâni, öyle sanıyor. İşte bunu yapmayın diyor Peygamber Efendimiz. Bu en yalan sözdür. İnsanın içinden öyle bir şey geliyor:

“–Şu adam galiba iyi değil...”

“–Niye?”

“–Kaşını, gözünü beğenmedim, tavrı hiç hoşuma gitmedi.”

Umûmiyetle insanlar birbirlerini böyle yersiz, mesnedsiz, temelsiz isnadlarla çürütürler, birbirlerinin aleyhinde bulunurlar, birbirlerini kötülerler, birbirlerine kem gözle bakarlar, ters bakarlar, ters görürler; fecî bir şey bu! Sûizan, başkası hakkında kötü kanaat beslemek çok kötü... Yâhu mübarek, ne olur iyi olduğunu düşünsen?

b. Ayıpları Örtücü Olun!

Şimdi benim şahsen hayatta edindiğim prensip, bir insanın böyle elle tutulur gibi, kafamı duvara küt diye çarpar gibi kesin bir şekilde kusurlu olduğunu kendim delille görmedikten sonra, o insanla çok rahat konuşuyorum:

“—Merhaba! Nasılsın, iyi misin, hoş musun?”

“—Hoşum.”

Tamam, benim nazarımda iyi insan... Neden? Kötülüğünü görmedim ki, bir kötülüğü yok ki, iyi...

“—Hocam, onun bir tarafları var, bazı şeyleri var...”

Tamam; görünceye kadar hiç olmazsa müsaade et, öyle düşüneyim. Yâni müsaade et, o zamana kadar içim rahat etsin! Yâni biz o kimsenin kötülüğünü görmek istemeyiz. Kimsenin kötülüğünü, ayıbını ortaya çıkarmak istemeyiz, örtmeğe çalışırız. Bırak, iyi bileyim!

Birisi birisine, birisini anlatmağa kalkmış:

“—İşte hocam, ben onun hakkında sana biraz bilgi vereyim!”

“—Aman bana anlatma, varsın ben aldanayım, aldanmaya razıyım. Kardeşim hakkında kötü kanaatler beslemektense, onun yüzüne gülüp de arkadan kızmaktansa, ters ters düşünmektense, varsın bilmeyeyim. Yâni bu konuda cahillik daha iyi...” demiş.

Biz küçükken, babamla adeta mücadele ederdik:

“—Baba işte bak, şu filanca adamın yaptığı camide iyi olmadı. Gördün mü?”

“—Yok onu o ondan yapmamıştır, o şu sebepten yapmıştır.”

“—Ama baba, işte çok aşikâr olarak görünüyor ki, bir kötü maksatla yaptı.”

“—Yok o öyle bir insan değildir, iyi bir insandır.”

Yâni, babamızın saflığına karar verirdik. “Hayır anlayamıyor insanları... Biz açıkgözüz, biz her şeyi anlıyoruz, babamız anlamıyor.” derdik. Feleğin çemberinden geçmiş yaşlı başlı insan anlamıyor; biz açıkgözler, bacak kadar çocuklar anlıyoruz...

Anlamaz olur mu, onlar anlamaz olur mu? Belki aklından geçeni bile Allah onlara bildiriyor. Ama hüsnü zan ediyor ve açık vermiyor, sır açmıyor, sırrı fâş etmiyor. Yâni kusuru dökmüyor.

Öyle insanları biliyorum ki:

“—Yâ Rabbi, bana keramet verme! Karşımdakinin kalbinden geceni bilmeyeyim... Bilip ne olacak? Bakacağım, bir sürü kötü duygu, bir sürü kötü düşünce; bilmeyeyim daha iyi... Ben dedektif miyim, polis hafiyesi miyim, bilip de ne olacak yâni? Allah islah etsin, bilmesem daha iyi...” diyorlardı.

Bildi mi insan, tabii mecburen ona karşı tavır koyacak, mücadele edecek, bir şey yapacak.

Sûizan etmeyelim! Bu aldanalım mânâsına değil... Prensipleri sağlam koyalım, işlerimizi sağlam yapalım, aldanmamaya gayret edelim! İstismar edilmemeye îtinâ gösterelim! Aldatan, bizi bir kere aldatılabilir. Kör bile düştüğü bir çukura bir defa düşermiş. İki gözü a'mâ, deynekle dolaşüyor; fakat çukura bir defa düşer, ikinci sefer o çukura düşmez. Neden? Beller orasını... Kör olduğu halde, burada çukur var diye beller, bir daha düşmez. Allah ona o kabiliyeti vermiş.

Bizim mahallede bir hafız vardı, İskenderpaşa Camii'ne gelir giderdi. Namaz kılardı, şişmanca, iki gözü a'mâ... Ya birisi koluna girip götürecekti yolda, ya da değnekle tak tak, tak tak, böyle yürüyerek gidecekti.

Evine girmiş, kapıdan içeri girmiş. Kör, iki gözü görmüyor adamın... İçeride hırsız var, anlamış. Hemen kapıyı kilitlemiş. Trak... Kaçmasın diye elindeki anahtarla arkasından kapıyı kilitlemiş. Çünkü kapı kilitsiz olduğu zaman açılabilir de, kilitli olunca açılmaz. Hırsızın üstüne vararak, nefes alışından, kaçışından hırsızı yakalamış ve polise teslim etmiş. Babayiğit, güçlü kuvvetli yâni... A'mâ, hırsızı yakalamış ve polise teslim etmiş muhterem kardeşlerim!

c. Alışverişte Aldanmayalım!

Sûizan etmeyelim, kötü düşünmeyelim ama, aldanmayalım da, aldanmamağa da dikkat edelim. Benim rahmetli Annem öyle derdi, küçükken ezberletirdi:

“—Ne sen aldan, ne de aldat!”

Aldanmak da iyi değil, o da enayilik yâni, ona da lüzum yok... Ne aldanması lâzım insanın, ne de aldatması lâzım, her şeyi bilmesi lâzım! “*Hırsızlığı bile, bil de yapma!*” derler. Her şeyin ilmi güzel, cehlinden... Bilmek, bilmemekten daha güzel... Bir hırsız nasıl hırsızlık yapar, bir dolandırıcı nasıl dolandırır insanı, nasıl aldatır; bil ki aldanma! Bilmek lâzım, cahil olmamak lâzım, gâfil olmamak lâzım, aldanmamak lâzım, tedbir almak lâzım!

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:

“—İki kişi alışveriş yaptığı zaman, mutlaka vesikaya bindirsinler işi, yazsınlar!”

Kur’an-ı Kerim’in en uzun ayeti hangisi? Bakara Sûresi’nin son sayfasından bir önceki sayfa, *Amener resûlü*’nün arka tarafındaki bir sayfa tutarında ayet-i kerime bir tek ayet, tam bir sayfa... *Tedâyûn*, borçlanma ayeti... Bir sayfa tek bir ayet... Orada alışveriş yapıldığı zaman, borç alındığı zaman, anlaşma yapıldığı zaman, yazılmasını emrediyor Allah-u Teâlâ Hazretleri...

“—Neden? Karşımdakine ben itimat ediyorum, güvenilir insan...”

Güvenilir ama, usûl böyle. Filânca falancaya borç veriyor, o ona bir senet verecek.

“—Yok, senede lüzum yok!”

Hayır, senede lüzum var! Kur’an-ı Kerim verin diyor, lüzum var... Sen senedi ver, onun elinde bulunsun. Çünkü sen ölürsün, senin mirasçılarının inkâr eder. Bu adam ölür, bu adamın sende alacağı olduğunu bunun mirasçıları bilmez. Bir vesikaya geçsin.

Nasıl olsa sen borç aldın, para onu parası... Nasıl olsa götürüp vereceksin! Yâni sen senet vermekle bir zarar etmiyorsun ki, zaten parayı aldın sen... Onun parasını aldın elbette vereceksin senedi...

“—Yok hocam, benim sana itimadım var!”

Yok, öyle şey yok! Hoca da olsa, kardeş de olsa, usûl bakımından böyle olacak diye bilmek lâzım!

Şimdi ben götürdüm Afganlılara, onlar için toplanan emanet paraları verdim. Bir döküm yaptım, şunları, şunları, şunları sizden teslim aldım diye bir liste çıkardım.

“—E hocam, sana itimadımız tam, biz senden senet istemiyoruz, sepet istemiyoruz.”

Sen senet isteme, sepet isteme ama, ben işimi sağlam yapayım. Bana bu emanetleri veren de, gidip ötekisine sorabilir. O da aldığı şeyin vesikayla alındığını bilir, her şey usûlüyle olur.

O bakımdan muhterem kardeşlerim, suizan etmeyelim amma, böyle müdafaasız, savunmasız, gevşek, şaşkın, savruk da olmayalım! Tedbirli, intizamlı, prensipli, disiplinli müslüman olalım!

d. Herkes Müslüman Olabilir

Siz bilin ki, her biriniz muhterem kardeşlerim, lâlettayin bir insan değilsiniz, herkesin gözünü diktiği insansınız siz! Bu müslüman diyecekler size... Yâni çevrenizde bakanlar, bu müslüman diyecek. Giyiminize dikkat etmeniz lâzım, sakalınızın tıraşına itinâ etmeniz lâzım!

Bu devirde sakala itinâ etmek gösteriş değil... Bu devirde sakala itinâ etmek, İslâm'ı temsil ettiği için gerekli... Giyimine dikkat etmek gerekli... Pabucunun çamursuz olması önemli, pantolonunun temiz pak olması önemli! Hatta, giyiminin renklerinin uyumlu olması önemli!

Neden? Herkes sana müslüman diye bakıyor. Yaptığın iş önemli, söylediğin söz önemli, davranışın önemli... Farz et ki gizli kamerayla seni videoya alıyorlar, filme alıyorlar; öyle farz

et! Yaptığın işi muntazam yap, temiz yap ki; “Bak, müslümanlar bu işi böyle güzel yaparlar.” desinler. Öteki insanlar da bu asil davranışların vesilesiyle İslâm’a gelsinler.

Bu insanların müslüman olması lâzım, İslâm’a gelmesi lâzım! Gelmezlerse, çatır çatır yanacaklar; ahiretleri mahvolacak, ebediyyen mahvolacak. Yazık değil mi, onlar da birer anne baba kuzusu değil mi, onların da canı yok mu, niye yansın? Onların da doğru yola gelmesi lâzım!

Bizim kardeşimize sormuş *The Age* gazetesinin muhabiri, röportajcısı, demiş ki:

“—Ne zaman müslüman oldun?”

“—Ben, müslüman doğdum, müslüman olmak da ne demek?” demiş. Her çocuk müslüman olarak doğar diye hadis-i şerif var ya! Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:²

كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ

(خ.م. د. حم. حب. ط.ع. عن أبي هريرة؛ حم. طب. عن جابر)

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.465, *Cenâiz* 29/91, no:1319; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2047, *Kader* 46/6, no:2658; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.642, *Sünnet* 34/18, no:4714; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.233, no:7181; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.337, *İman*, no:129; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.311, no:2359; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.282, no:6394; Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.119, no:20087; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.203, no:11925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.353, no:14847; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.353, no:14847; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

(Küllü mevlûdin yûledü al'el-fıtrati) “Her çocuk İslâm fıtrati üzere doğar.” “—Ne demek müslüman oldun, ben müslüman olarak doğdum. Sonra beni anam-babam başka terbiyeyle yetiştirdiler, başka dine kaydıldılar; ben gene asıl yolumu buldum. Yâni aklım başıma gelince, asıl yolumu buldum.” demiş. Çok hoşuma gitti benim... Mecmuaya yazacağım Allah'ın izniyle... Unutmazsam, mecmuaya bu cevabı yazacağım. Şâhâne bir cevap, şâhâne! Avustralyalı kardeşimiz vermiş cevabı, şâhâne cevap vermiş. “Ben zaten müslümandım; anam-babam biraz saptırmışlar, gene yola geldim. Ana yoldan biraz çıkmışım, tekrar ana yola geldim.” diyor.

O bakımdan çevremize İslâm'ı güzel temsil etmemiz lâzım! Yâni emin olun, ben bu caminin önündeki çimenlerin sarı olmasından vallâhi, billâhi utaniyorum. Yâni ben burada kolları paçaları sıvarım, temizlik yaparım. Ben bu dışarıdaki çöp ve eski eşya yığınlarından utaniyorum. Orada bakın sandalyeler, bilmem masalar, üst üste... Sakla onu yâhu, arka tarafta bir başka yere sakla!

Kapıdan içeriye kim geliyor? Müslümanlık hakkında bilgi edinmek isteyen gayri müslim de geliyor, birisini aramak içi birisi de geliyor. Geçen gün Yunanlı geldi, hastası varmış, bana dua ettirmek üzere... Ben bulunmamışım burada... Hani bizim adımız Hoca'ya çıktığı için, bize dua ettirmeye gelmiş. Benim oraları pırıl pırıl yapmam lâzım! Bal dökse, eğilip yalayacak gibi olması lâzım, oraların tertemiz olması lâzım!

Neden? Cami de, onun için... Melbourne’da kaç tane cami var? Avustralya’da kaç tane cami var? Nümûne cami. Böyle içinde zikir yapılan, her Allah’ın emrinin muntazaman korkmadan tatbik edildiği kaç tane cami var; sorarım size? Kimi yerde zikir yapılmaz. Yasak mı, haram mı, günah mı? Yasak; sevab olduğu halde yasak. Bu ne biçim iştir, bu nasıl meydana gelmiş? İşte, o da bir yürek yarasıdır ki, yüreğimiz şuradan yaralı, kanayıp duruyor, yaramız dinmiyor. Yâni müslüman müslümanca yaşayamıyor.

e. Ülkemizde Başörtüsü Düşmanlığı

Demin kardeşimle odada sohbet ettik: Kendi memleketimizden başörtülü kardeşimiz, bacımız, kızımız başörtüsüyle okula gidemiyor. Çalışkan... Tembel olsa atsın, tembele bir sözümüz yok... Doçent olmuş bacımız, Ege Üniversitesi’nde doçent olmuş, başörtüsünden dolayı işine son verdiler. Medeniyetin yuvası, ilmin merkezi, hürriyetin beşiği üniversitede, üniversiteli yobazlar tahammül edemediler, benim doçent kardeşimin başörtüsüne... Bacımın, dindaşımın başörtüsüne tahammül edemediler. Sakala tahammül edemediler.

İlerici profesörler itiraz etti:

“—Bu sakal benim şahsiyetimin ölçüsüdür. Ben bu sakalı kesemem! Ben ressamım, benim böyle sivri sakalım olacak. Zaten benim sakalım da İslâm sakalı değil ki...” filân diye böyle itiraz edenler oldu.

Yukarıdaki herifler bastırdılar. Hani yaramaz çocukların tepine tepine, “İlle de isterim, ille

de isterim!” dediđi gibi; yukarıdakiler tepine tepine derdiler ki:

“—İlle de bu sakal kesilecek!”

Kestiler. Filânca profesör kesti, filânca ressam kesti, filânca bilmem kim kesti, falanca bilmem kim kesti... Bu ne, bu ne biçim iş? Yâni, bu lafla nereden çıktı, nereden geldi, nereye gidiyor bilmiyorum.

Temiz olacağız, dikkatli olacağız, titiz olacağız, şuurlu olacağız. Lâlettayin insanlar değiliz, lâlettayin çocuklar değiliz; müslümanız. İslâm'ı güzel temsil edemezsek; bizim yüzümüzden birisi, “O adam müslümansa, ben müslümanlığa gelmem! İyi ki müslüman olmamışım.” derse, mahvoluruz. Allah onun hesabını bizden sorar. “Sen korkuttun bu adamı müslüman olmaktan! Neydi senin bu halin?” der.

Bizim işlerimiz tıklar tıklar, görünüşümüz pırıl pırıl olmalıdır.. Her şeyimiz güzel olmalıdır. Şuurlu olmamız lâzım! Şimdi biz diskoteği bilmez miyiz, dansı bilmez miyiz, fuhşiyatı bilmez miyiz, rezaleti bilmez miyiz, meyhaneyi bilmez miyiz? Her şeyi biliriz ama, yapmayız. Yanlış olduğu için yapmayız.

Bu adamların bildiği her şeyi biliriz biz... Onlar bizim bildiklerimizi bilmiyorlar. Onlar bizim bildiklerimizi bilseler, imana gelirler. Biz bu adamların plajlarını biliriz, yaşamlarını biliriz, kafa yapılarını biliriz, röntgeni elimizde... Doktor gibi böyle, ışığa tuttun mu, kafası bomboş; biliriz.

Onlar bizim kafamızdakini bilmezler, bizim kalbimizdekini bilmezler. Neden? Eğlenmekten, düşünmeye vakitleri yok... Düşünseler, düşündüklerinin gereğini yapmağa cesaretleri yok... Erkek değil ki, erkeksen düşündüğünü yap!

“—Şu yanlış mı?”

“—Yanlış.”

“—E o zaman bırak!”

“—Bırakamam!”

“—Şu doğru mu?”

“—Doğru.”

“—Öyleyse kabul et!”

“—Kabul edemem.”

“—Olmaz ki...”

İyi müslümanlar olalım ki, İslâm’ı iyi temsil edelim. Sûizanna düşmeyelim, herkesin iyi olduğunu farz edelim. Tâ, bir kabahati ortaya çıkıncaya kadar... Bu ileride kabahat yapacak diye bir insanı peşin suçlamayalım. Ama kabahat yaptığı zaman da, yanına yanaşalım; “Bu kabahati niçin yaptın kardeşim?” diyelim. Affedebiliriz, ama kabahatini bilelim. “Seni bu sefer bağışladık, bir daha yapma!” diyelim. Yâni, cins Arap atı bile bazen tökezler. “Hadi seni affettik.” diyelim. Bir kere daha yaparsa, gene affedelim. Ama adam bilsin ki, hata yaptığı zaman etrafındaki müslümanlar hatasını anlıyor. Bilsin bunu... Yâni, koyun sürüsü gibi güdülmek, insan yerine konulmamak olur mu?

Pasaportlar değişecek, pekâlâ değişsin. Yâhu ben Almanya'da bir müddet kalmış bir insan olarak, Alman polis makamlarına gittiğim zaman, kapıdan içeriye buyur ettiler beni, koltuğa oturtular. Karşıma geçti, problemimi sordu. Problemimi söyledim; cevabını düşündü, yazıyı hazırladı elime verdi, teşekkür etti. Ben de teşekkür ettim, çıktım. Neden? O beni insan yerine koyuyor, ben onu insan yerine koyuyorum. Karşılıklı medenice bir problemi konuşuyoruz.

Bizim vatandaşlarımız, konsolosluğun bahçesinde saatlerce pasaport bekleyecek, düzeltecek diye... "Üç defa gittim." diyor bizim Mehmed kardeşimiz. "Adam yerine koymuyorlar." diyor, sığır sürüsü gibi yâni... Yahu bir içeriye buyur et, bir numara ver. Yâni bir an, bir günde bitiremiyorsan; ilk gün giden insana bir numara ver, "Sen yarın saat onda buyur!" de, öncelik ver.

Benim İsveç sefaretinde bir işim oldu muhterem kardeşlerim, mayısın bilmem kaçına bana randevu verdiler konuşmak üzere; ama randevu verdiler. Ben o gün, o saatte gideceğim, İsveç sefaretinde o adamlarla bir şey konuşacağım. Randevuyu verdiler. Yâni bak şu anda, daha çok var o vakte ama, o vakitten çok önce, bana o sözü verdiler. Çünkü adam gürültüye getirmek istemiyor, beni kapıda bırakmak istemiyor. Ben ayakta, o otursun; olmaz. Ben bahçede, yağmur var, çamur var, çimenlerde, banklarda simit alayım, bilmem tost yiyeyim bilmem ne yapayım; o içeride yemeğini yesin, ondan sonra git desin, gel desin bilmem ne desin...

O benim hizmetçim yâhu! Benim memurum, benim paramla geçiniyor, maaşını ben veriyorum, hazineye vergiyi ben veriyorum. Ama o benim hizmetlim, görevlim... O bana saygı gösterecek, ben ona sevgi göstereceğim. Burada, birbirimize sevgi ve saygı göstermek zorundayız. Hepimiz insanız, hepimiz Hazreti Adem'in evlatlarıyız. Sevgi olmayan yerde, saygı olmayan yerde, kibarlık olmayan yerde, nezaket olmayan yerde hiç bir şey olmaz! Bu problemleri çözmeliyiz.

Muhterem kardeşlerim! Hadisin birinci kısmında, Peygamber Efendimiz bizi sûizandan men ediyor. Herkes hakkında iyi düşüneceğiz, iyi insan muamelesi yapacağız. Çünkü zan, en yalan sözdür. İnsanı çok yanlış noktalara götürür. Söyle bakalım kusuru nedir? Ortada kusuru yok; var sanıyor, filân...

Meselâ, tarikatlarla ilgili konuşma geçti demin odada, tarikatlar bir zan altında... E peki, yedi asır bizi zaferden zafere koşturan, ruhumuzu, şevkimizi, imanımızı veren bir kurum birden mi böyle sihirbaz deyneği değmiş gibi değişti de zararlı oldu?

“—Eskiden iyiymiş, kötü olduğu için kapatılmış.”

Yâhu eskiden iyi olan bir şeyin kötü tarafı düzeltilir, tamamen kaldırılmaz ki! Ağacın kuruyan dalı kesilir, öbür tarafından filiz verir. Yâni, bir ağacın bir dalı kurudu diye, bütün ağaçlar kesilmez ki, ortalık çöle çevrilmez ki... Bir ihtiyaçsa, o ihtiyaç düzeltilerek ıslah edilir. Bir öğretmen rüşvet yemiştir, öğrencisinden

para almışsa, bir ilkokul öğretmeni öğrencisine sarkıntılık etmişse, bütün öğretmenler fenâ değil ki, bütün okullar kapatılmaz ki... O öğretmen değiştirilir, biter.

Meseleleri böyle görmeliyiz, haksız ithamlarda bulunmamalıyız. Haklı olan şeye can kurban... Delili olduktan sonra, elbette tamam... Hakim huzuruna çıkıyorsun, belgeyi gösteriyorsun, delilini koyuyorsun, isbat ediyorsun, kazanıyorsun.

f. İnsanların Ayıplarını Araştırmayın!

(*Ve lâ tecessesû*) “Casusluk etmeyin!” Birbirinizin ahvalini casuslamasına anlamaya meraklanmayın! Burnunuzu onun işine sokup, bunun işine sokup, “Ne yapıyor acaba?” diye merak salıp, casuslamasına onu anlamaya çalışmayın!

Tecessüs; bir insanın ahvalini merak etmek, “Acaba bu adam ne yapıyor, buradan çıkınca nereye gidecek? Evinde ne yapıyor? Kapıdan girince ne etti, işinde nasıl?” diye araştırmak... Casus kelimesi de buradan geliyor. Herkesin işine burnunu sokmak, bu kadar karışmak doğru değil...

(*Ve lâ tehassesû*) “Tehassüs etmeyin!” *Tehassüs*; hassas bir tarzda bir şeyi araştırmak, kökünü, dalını, budağını araştırmaya çalışmak demek...

(*Ve lâ tenâfesû*) “Nefisleşmeyin, birbirinizle zıtlamayın!” O bana tepeden baktı, ben de ona küstüm. O bana yan baktı, ben de ona yan

bakarım. Yan bakana yan bakarım, bilmem ne filân efendim karşılıklı kızıışmak, düşmanlık. Efendim, o ben. O, bilmem ne münakaşası. Neden? İşte Aramız bozuldu Hocam. Böle gidiyor işte, ne yapalım; o da öyle yapıyor. O öyle yaparsa, bende ona böyle yaparım...

Böyle olursa cemiyetler yıkılır. Peygamber Efendimiz bak, “Nefislerinizi kabartıp da, bir birlerinizle horoz gibi, hindi gibi mücadele, çekişme yapmayın!” buyuruyor.

g. Hased Etmeyin!

(*Ve lâ tehâsedû*) “Hasetleşmeyin, birbirinize haset etmeyin!”

“—Ama hocam! Öyle ucuz, kelepircik bir ev düşürdü ki, öyle güzel ki; kıvranıyorum hasedimden.”

“—Allah sana da verir ya! Ne yâni, onun işi iyi diye, onun evi iyi diye onu kıskanmaya lüzum yok ki, haset etmeye lüzum yok ki! Bak o, o kadar çalıştı, çabaladı; Allah daha çok versin, daha fazla versin...”

Vermesini istemiyor, almasını istiyor.

Şeyh Sa’dî-yi Şirazî’nin bir sözü her zaman hoşuma gider. Adam feleğin çemberinden geçmiş, iyi biliyor insanları. Diyor ki:

همگنان را راضی کردم مگر حسود را
که راضی نمیشود، الاّ به زوال نعمت من

(*Hemginan ra râzî kerdem*) “Hayatta ustalık yaptım, basîret gösterdim, dikkat ettim, herkesin gönlünü aldım, herkesi memnun ettim; (*meger hasûd râ*) hasetçi müstesnâ, onu memnun edemedim.” diyor.

Neden? (*Ki râzî nemî şûd*) “Adam ne yapsam razı olmuyor; (*illâ be zevâl-i ni'met-i men*) illâ benim elimdeki nimetin gitmesini istiyor. İstiyor ki ben kıvranayım. Ondan memnun edemiyorum.”

Yâni, Allah ona itibar vermiş, imkân vermiş; padişah seviyor, sarayına çağırıyor, elini öpüyor hürmet ediyor. Şeyh Sa'dî böyle... Adam da Şeyh Sa'dî bu hürmeti görmesini istiyor. Yâni, Allah vermiş. Allah'ın verdiğini sen elinden alamazsın ki... İşte, Allah sana da versin! Haset ediyor.

Haset çok kötü bir duygu, çok insanı günaha sokar. “Birbirinizle haset etmeyin!” diyor Peygamber Efendimiz... Bunları hep ezberlememiz lâzım!

(*Ve lâ tebağadù*) “Bir birinize buğz etmeyin, kin tutmayın! Buğz ve adavetle bir birlerinize böyle kırgınlık, düşmanlık etmeyin!”

(*Ve lâ tedâberû*) “Birbirinize sırt çevirmeyin!”

Adam bu camiye gelirmiş, uzun zamandır hiç gelmemiş. Bir geçen gün gelmiş. “Aylardır, bir senedir yok hocam!” diyor. Niye? Kim bilir ne oldu. O ona küstü, o ona küstü... Yahu, adama küsüp camiden kesilir mi insan? Bir kere her camide cemaatle namaz kılındığı zaman, yirmi yedi kat sevabı var... Ondan mahrum oluyor.

“—Sen yirmi yedi defa öğle namazı kılmaya güç yetirebilir misin, ikindiye kadar? İkindiden sonra akşama kadar, yirmi yedi defa ikindi namazı kılmaya güç yetirebilir misin? Akşamdan sabaha kadar yirmi yedi defa, yatsı namazı kılmaya güç yetirebilir misin?”

“—Güç yetiremem!”

“—Güç yetiremezsen, gel açıkgözlük et, namazı camide kıl! Çünkü sevabı yirmi yedi kat fazla...”

Sonra evde kıldığın namaz ya kabul olur, ya kabul olmaz. Ama burada kılınan namaz paket halinde gittiği için, buradaki bir mübareğin hürmetine herkesin namazı kabul olur. Aradan ayıklama yok... Paket halinde gittiğinden, “Şunun namazını ayırın, bunun namazını ayırın; sadece şunlar!” diye ayıklama yapmıyor, Allah-u Teâlâ Hazretleri... Cemaatin, herkesin namazını kabul ediyor. Burada garanti var... Evinde ya kabul olur, ya kabul olmaz.

Onun için, buraya gel, namazı burada kıl!

Gelmiyor. Arabası olmayan kardeş, arabalı kardeşle anlaşacak:

“—İki gözüm, canım ciğerim! Yalvarırım, istersen sana aylık ücret de ödeyeyim, gelip gitme ücreti de ödeyeyim. Yalvarırım beni sabah namazında burada bırakma, yirmi yedi kat sevaptan mahrum etme; giderken beni de alıver! Yatsıya beni bırakma; giderken beni de alıver! Namaz vakitlerinden on dakika evvel ben burada heykel gibi seni bekleyeceğim, aman beni buradan almadan geçme!” diyemez mi insan?

Burada her namaz için yirmi beş dolar verseler bir insana... Yirmi yedi kat sevabı bir tarafa bırakıyorum, “Burada her namaz kılana, kapıdan çıkarken tıklar tıklar yirmi beş dolar veriyorlar.” diye bir haber olsa, Melbourne buraya yığılır.

“—Allaaah! Günde beş defa yirmi beş, yüz yirmi beş... On günde, bin iki yüz elli... Otuz günde üç bin küsur; yaşadık be!” filân der insan...

E Allah bundan daha çok veriyor, çok daha fazla sevap veriyor. Millet imansız da değil ama, iz’ansız, iz’anı yok... Yâni sevabı oradan daha fazla olduğu halde, gelemiyor buraya. Öyle olsa, yürüyerek gelir, arabayla gelir; “Bir dolara bile razıyız! Günde beş dolardan, ayda yüz elli dolar eder.” der. Çoluk çocuğunu da getirir. Her çocukta yüz elli dolar, üç tane çocuğu da geldi mi, şu kadar dolar eder. Epeyce bir kâr olur. Yâni bir dolara bile razıdır millet... Halbuki Allah çok daha fazla sevap veriyor.

Muhterem kardeşlerim! Camiye gel demiş bir arkadaşımız öteki arkadaşımıza, yâni eski cemaatten birisine... “Coburg Camii’ne gelmem!” demiş. Ne var Coburg camiinde, öcüler mi var Allah aşkına? Kabahati nedir? Burada *Red back* örümcekleri mi var? Ne var yâni, geleni sokuyorlar mı? Yedi dakika içinde hastaneye yetiştirilmeyince ölüyor mu? Ne oluyor burada, ne kabahati var? Allah’ın evi...

Mescidler Allah’ın evidir. Mescidleri sevmek imanın sağlamlığındandır. Mescide gönüllü bağlı olan insan Arş-ı A’lâ’nın gölgesinde, nurdan minberlerde, mânevî tribünlerde rahat edecek.

Mescidi sevmemek olur mu?

Coburg Camii'ne gelmezmiş. “Birbirinize kin tutmayın, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinizle nefisleşmeyin, birbirinizin işlerini kurcalamayın, casuslamayın, tecessüs etmeyin, sûizanda bulunmayın!” Bunları Peygamber Efendimiz söylüyor. En sağlam hadis kitabında bunlar emrediliyor bize...

Sonra buyuruyor ki Peygamber Efendimiz: *(Ve kûnû ibâda'llâhi ihvânâ)* “Ey Allah'ın kulları, kardeş olun, kardeşler olun!” Zaten kardeşlersiniz de, kardeş olduğunuzu bilin, şuurlu olun! Tuttuğunuz zaman birbirinizin elini, sevin! Sevdiğiniz zaman, Allah da sizi sever. Birbirini Allah için seveni Allah seviyor. Sen onu seveceksin, o seni sevecek; ikinizi birden Allah sevecek. Fena mı?

İki kişi ortak olsa, üçüncü ortak Allah-u Teala Hazretleri oluyor. Fena mı? Onun için, bırakın ufak tefek hesapları. Bakın, neleri bırakmamızı istiyor. Nefislerin kabarıp birbirleri ile zıtlaşmasını bırakmamızı istiyor. Hasetleşmeyi bırakmamızı istiyor. Kin tutmamamızı, buğz etmememizi, birbirimize sırt çevirmememizi, birbirimize arka dönmememizi, küsmememizi istiyor.

Ben geçen gün iki arkadaşın elini tutturdum, barıştırdım. Üç günden fazla müslümanın müslümana dargınlığı helâl değildir. Kim dargınsa, yine barışacak. Burada birbirine dargın insan varsa, bu akşam barışacak! Haram...

“Helâl olmaz!” diyor Peygamber Efendimiz...
“Bir müslümanın bir müslümana üç günden fazla dargın kalması, helâl değildir.” diyor.

“—Olsun, ben haramı işlerim, gene onunla konuşmam!” mı diyeceğiz? Böyle müslümanlık mı olur? Peygamber Efendimiz sağ olsaydı, buraya gelseydi, mihraba geçseydi, “Dargınlık etmeyin!” deseydi; erirdiniz be... Erirdiniz.

Peygamber Efendimizi rüyada görseniz erirsiniz, hıçkırarak kalkarsınız. Rasûlüllah Efendimiz’in hadisini sevmeyen, kendisini görür mü rüyada? Seveceksin; emrini, buyruğunu tutacaksın ki, olsun.

Allah hepimize akıllar, fikirler ihsan eylesin...
Sevdiği kul olmayı nasib eylesin... Sevdiği işleri yapmayı nasib eylesin... Sevdiği ahlâka sahip olmayı nasib eylesin...

Çok gâfil ömür geçiriyoruz. Rabbimiz bizi gafletten kurtarsın... Kapkaranlık bir dünyada yaşıyoruz. Rabbimiz bizi mânevî aydınlıklara, nurlara kavuştursun... Rabbimiz bize imanın zevkini, şevkini, duygusunu tattırsın... Ve o imanla, o şevk ile yaşatsın...

Rabbimiz bizi sevdiği kul eylesin, sevdiği yollarda yürütsün... Huzuruna sevdiği bir kul olarak varmamızı nasib eylesin...

Bihürmeti esrârı sûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

14. 4. 1988 - Coburg Camii

Melbourne / AVUSTRALYA

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

